

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
 ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
 השנה השש עשרה
 יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
 הסתדרות נשי מזרחי באמריקה
 מהדורה מי וחדת בשביל ההסתדרות הציניונית העולמית
 המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה

בא (תשי"ז) י"ב כ"א - כ"ח

א. שאלה כללית
 השוה את שתי הפרשיות שבפרקנו ו א'-כ'; ב. כ"א-כ"ח זו לזו והסבר מהו היחס שביניהן.

ב. ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם: משכו וקחו לכם צאן

מכילתא ע"ז: "משכו" - מי שיש לו. "וקחו" מי שאין לו.

ג. יוסי הגלילי אומר: משכו ידיכם מעבודה זרה והדבקו במצוה.

ד"ה משכו: מי שיש לו צאן יקח משלו
 ד"ה וקחו: מי שאין לו יקח מן השוק.

1) מה הקשי בפסוקנו שאותו רצו לישב?

2) כיצד מתפרשת הויו של "וקחו" לפי ר' יוסי הגלילי וכיצד ע"פ רש"י?

3) למה לא הביא רש"י את דברי ר' יוסי הגלילי כאן, אבל הביאם לפסוק ו' ד"ה והיה לכם למשמרת. (עיין שם!)

א. כ"ב... והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות

כ"ג... ועבר ה' וראה את הדם

י"ג... והיה הדם לכם לאות

רמב"ם: מורה נבוכים ג' מ"ו... שהמצרים היו עובדים מזל טלה, מפני זה היו אוסרים לשחוט הצאן, והיו מואסים רועי צאן, אמר (ט' כ"ב) "הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו". ומפני זאת הכונה בעצמה צונו לשחוט כבש במסח ולהזות דמו במצרים על השערים מבחוץ, לנקות עצמנו מן הדעות ההם ולפרסם שכנגדם, ולהביא להאמין שהמעשה אשר יחשבו בו שהוא סבה ממייתה, הוא המציל מן המות. ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף, גמול פרסום העבודה, בעשות כל מה שמרחיקין אותו עובדי ע"ז.

עקדת יצחק: היה מפורסם כי הנוגע בכבש או עז כנוגע בבבת עינם של אלוהיהם של

מצרים. ועתה יראו ויכירו המצרים, איך התהפך הדבר כמו רגע, עד שעם בזוי ושסוי תחת עבודת עבדים ירימו יד בעדר אשר בחרו להם מצרים לאלוהיהם ולוקח איש שיו ובכרעי משתו יאסור אותו לעיניהם (כלים י"ט משנה ב') שלשת ימים ואין לאל ידם להציל, יומו יבוא ושחט אותו לפניו בעוד השמש בצהרים וקול דמיו צועקים על כל דלת ועל כל מזוזה... ונאכל גלוי לכל כדמותו וצלמו, ראשו על כרעיו ועל קרבו ו בדרך ארעו ובזיון יכרו עליו לאכול את כל בשרו... עד אור הבוקר והנותר שרוף ישרף, והכלבים עזי הנפש (-המצרים) לא יוכלו לנבחז וכדי בזיון וקצף בעיני ההמון המצרי: ואף כי חכמי חזיהם המעמיקים בחכמתם, הרואים בכוכבים את צורת הטלה למזל למו, החושבים אותו ראשון למלכות ושהוא ("מזל טלה") הנותן להם כח לעשות את החיל ההוא, הנוהם המכירים ומרגישים את כל מפלתו, בעשור לחדש הזה ראשית ממלכתו - עודנו בבחרותו ושליש זמנו - ו אחר כך שחיתתו ואכילתו ביום הארבעה עשר, שהוא תכלית גבורתו ע"י המאור הגדול העומד אתו במחיצתו.

ג. יעקב צבי מקלנבורג: הכתב והקבלה.

... באמת היו בישראל דברים מונעים הגאולה, כמו שאמרו רבותינו, שהיו ע"א במצרים, והיה רצונו ית' לטהרם, וצוה עליהם קרבן פסח, ובזה יורו, כי שבו מדרכם הרעה ובשחיתת האלוה עצמו אשר היו עובדים. אותו ו הנה את האהבה השלמה הוא לבלי יכנס בלב האוהב שום פחד ודאגה מאיזו סכנה למלא רצון הנאהב, אבל ישים נפשו בכפו ויסתכן לבלי המנע מעשות רצונו, לכן צוה ה' שיעשו ג' פעולות בזבחות האלוה של המצרים לעיניהם בפרסום גדול ולא ישיתו לב על הסכנה העצומה, שיחרה אף המצרים ויקומו עליהם להשמידם, כמאמר משה (ח' כ"ב), עם כל זה לא ימנעו מלמלא המצוה בשוקים וברחובות עד הביאם אותו לביתם בקולי קולות ולא ייראו מן המצרים יתר על כן - ישחטו הפסח בכנופיה ובעסק גדול משפחות משפחות בפרסום, ולא יפחדו משונאיהם, ולא די בזה, ועוד אח"כ בעת אכלם יפרסמוהו לדא ון נפש המצרים ובתתם מדמו על משקופי הבתים והמזוזות לעיני כל עובר וידעו המצרים כי עתה יאכלו את ידאתם, הלא ירצו לבוא עליהם בחרבות וברמחים ולנקום בתוך בני ישראל, הנה בכ"ז יעשו רצון קונם ולא יהיה מורך בלבבם, ובזה אות נפלא על שלימות התשובה והדבק בו ית', והיותם כופרים בע"ז, וזהו "והיה הדת לכם לאות" - לכם, על טוב כונתכם ויושר אמתת לבבכם על אלקיכם...

- 2 -

- אי
- (1) מפני איזו הבנה בפסוקים י"ג ו"ג רצו למנע אותו?
  - (2) מה ההבדל בין שלשת הנ"ל בטעם מצות נתינת הדם על המשקוף והמזוזות?
  - (3) כיצד יפרש הרמב"ם את הפ' י"ט כ"ב?
  - (4) פרש את דבריו המסומנים בקו.
  - (5) מה הם פרטי הדינים שנאמרו בפרק י"ב אשר יתברר טעמם לפי דעות החכמים הנ"ל?